

KÄNSELSPRÖTET

Föreningen Finlands Dövblinda rf

Oktober 10/1999

Frivillighet som tema

Intervju med Arvo Karvinen

Kultur

Innehåll

Fem frågor.....	2
Ledaren: Föreningen representerar Det vad som krävs.....	3
Lönen för frivilligverksamheten Är ett gott sinne.....	4
Frivilligarbete: intervjuer.....	5
Svarta havets ros: Motivation Till frivilligarbete.....	7
Pensioneras, om man hinner, Alltid frivillig: Intervju med Arvo Karvinen.....	8
Eirik Julin presenterar sig.....	10
Handikappade som kultur- Minoritet; euCrea i Kiasma.....	11
Dockhem i Valkeala.....	13
Har arbetet för kommissionen för Dövblinda i EBU avslutats?.....	15
Det behövs undervisning i Kommunikation.....	16
Läsarnas brev: På besök i Åbo regionbyrå.....	17
På resa i Lappland.....	18
Renoveringssommar.....	19
Dikt.....	19
Dikt.....	20

På pärmbilden håller en frivillig i kaffe åt tolken. Runtomkring står många klubbmedlemmar från Kouvola. (Bild: A. Koponen)

Följande Känselförklaring utkommer 12.11. Materialet skall vara på redaktionen senast 4.11.

Fem frågor

1. Hur många län finns det i Finland?
2. Vad betyder ordet motivation?
3. Vilken finländsk sångare har vunnit olympiskt guld i spjutkastning?
4. Var är Vatikanen?
5. Vad var Tulenkantajat?

Svar:

1. I Finland finns sex län: Lapplands län, Uleåborgs län, Västra Finlands län, Östra Finlands län, Södra Finlands län och Åland.
2. Motivation är de orsaker, inflytanden och grunder, som påverkar, vad människan gör. Ifall människan har dålig motivation, ids hon inte göra något. Om hon har stark motivation, gör hon det gärna, fastän det skulle vara frågan om en svår sak. Man kan motivera människor: man ger dem orsaker till att göra saker och ting.
3. Tapio Rautavaara vann guld i spjutkastning i olympiska spelen i London 1948.
4. Vatikanen är en självständig stat, som befinner sig i Italiens huvudstad Rom. Vatikanen är centrum för den katolska tron. Påven bor i Vatikanen.
5. Tulenkantajat var en grupp författare på 1920-talet i Finland. De fick påverkan från Tyskland och de ville föra den finländska litteraturen närmare europeiska riktningar. De gav ut en tidning vid namn Tulenkantajat.

Föreningen representerar det, vad som krävs

Föreningarna granskar tjänster. De för fram missförhållanden. Samtidigt som de granskar tjänsterna, producerar de liknande tjänster själva. Hur kan föreningen värdera tjänster, som den själv producerat? Det finns inget lätt svar på denna fråga.

En förening kan visa vägen mot ett bättre samhälle, då den känner sina medlemmars behov. Det förverkligas genom uttalanden, ställningstaganden och utvecklandet av tjänster samt genom att följa med lagstiftningen.

Handikappföreningarna lyckas med denna uppgift, när de kan minska på oförståelsen, intoleransen, diskrimineringen och orättvisan i samhället. Då är föreningen en kraft, som visar vägen till ett rättvisare och jämlikare samhälle.

Varje förening representerar de värden, som den framför och kräver av andra. De som är med i föreningen, bör leva enligt dessa värden och krav. Man skall visa, att man själv är värd dem.

Inom vår förening är det viktigt att fundera på, om vi själva är toleranta och förstående mot våra egna grupper. Våra medlemmar och kunder kommunicerar på olika sätt och språk. Finsk-och svenskspråkiga kan tala, de kan teckna sitt eget språk också från hand till hand. De kan använda stor-eller fingeralfabetet, punkter eller storskrift som hjälp. Teckenspråkiga kan teckna vanligt eller från hand till hand.

Vi borde kunna bete oss mot andra människor på samma sätt som vi förväntar att de skall bete sig mot oss.

Föreningsarbete är arbete för en bättre och rättvisare värld, där olika behov, språk och kommunikations-sätt respekteras lika. De verkliga förändringarna kommer från det egna hjärtat. Varje morgon kan vi själva försöka bli lite bättre människor.

Eirik Julin
Verksamhetschef

Lönen för frivilligverksamhet är ett gott sinne

Heikki Majava

För en månad sedan frågade man från Helsingfors stad, om jag vill delta i frivilligverksamhet. När jag läste förfrågan mera noggrant, insåg jag, att jag ju hade varit med i frivilligverksamhet. Var och en av oss är. Vi har deltagit i talkon eller t.ex i insamlingar för våra barns skolutflykter.

Frivilligverksamhet är sådan verksamhet som görs till förmån för andra och där vi deltar av fri vilja utan ersättning. Lönen är ett gott sinne.

Dövblindas stödpersoner och frivilliga arbetare

Som stöd och hjälp för dövblinda, fungerar frivilliga, som vill hjälpa dövblinda på olika sätt. De frivilliga har ofta fått sin utbildning inom Finlands Dövblinda rf eller på kurser som andra föreningar ordnat.

Den frivilliga kommer överens tillsammans med den dövblinda, hur

hon skall fungera som stöd. När man bestämmer när man skall träffas, bör man beakta, att den frivilliga kan ha arbete och hobby. Det begränsar mötena.

Sätten för frivilligverksamheten varierar mycket. Man kan t.ex. gå på promenad tillsammans eller delta i någon hobby. Den frivilliga kan också fungera som samtalspartner, som hälsar på regelbundet. En del av de frivilliga verkar som husmodrar i dövblindas klubbar. I vissa klubbar deltar de i arrangemanget av olika tillfällen.

Man bör komma ihåg, att den frivilliga inte alltid kan finnas tillhanda, när hjälp behövs. Den frivilliga är inte en person, som städar eller arbetar i trädgården, när man inte själv ids. Man kan få hemhjälp via kommunens socialbyrå, när man behöver. Den frivilliga är inte heller tolk.

Det är alltid brist på frivilliga. Finlands Dövblinda rf försöker locka mera frivilliga med i verksamheten. Men det är väldigt svårt. Trots att

människorna har mer fritid än förr, har de även mera fritidssysselsättningar. Frivilligverksamheten tävlar om människornas intresse tillsammans med fallskärmshoppning, dykning och många andra hobbyn.

Den dövblinda som frivillig

Också dövblinda fungerar som frivilliga. Alla de som varit med i någon klubb för dövblinda vet, att klubbledarna, sekreterarna och husmödrarna gör mycket arbete för klubben, utan att ta betalt. Det är frivilligverksamhet för en gemensam målsättning.

Den dövblinda kan också verka som stöd för en annan dövblind. En sådan person har själv gått igenom sina kriser. Hon har fått utbildning i, hur man fungerar som stödperson. Hon är närvarande, då den andra dövblinda har svårigheter. Hon lyssnar och har empati, men delar också med sig av sina erfarenheter av att vara dövblind. Hon predikar inte sina egna lösningar. Hon stöder, när den andra söker lösningar på sina egna problem.

Vi hjälper alla andra människor i vår vänskap. Det kan vara tillräckligt att vara närvarande, lyssna och ha empati. På det sättet hjälper vi och får själva hjälp, mera än vi kanske kan ana. □

Lönen är ett gott sinne

Heikki Majava, Katri Pyykkö

Vi intervjuade fyra frivilliga om, vad frivilligarbetet innebär för dem. **Merja Sundvall** från Tammerfors har arbetat som frivillig bland dövblinda sedan 1987. Hon är även ledare för en frivilliggrupp i FRK. **Anne Metsäpuro** från Tavastehus har arbetat bland oss i fyra år och **Esko Ahvenlampi** från Uleåborg i ca. 13 år. **Stina Ojala** från Åbo har nyligen inlett sitt frivilligarbete för dövblinda. Hon är van med frivilligarbete, efter att ha verkat inom Föreningen för muskelsjukdomar.

Merja och Stina intresserade sig för frivilligt arbete för dövblinda tack vare personliga inbjudanden. Anne vill hålla uppe sina färdigheter i teckenspråk och hon värdesätter stödpersonernas arbete högt. Esko har varit med bland dövblinda redan i över 30 år. I hans frus släkt finns personer med synhandikapp. Han berättar, att det finns tillfälliga hjälpare, men att stödpersonerna borde vara långvariga. Överlag borde det förekomma mera stödpersoner.

Alla möjliga uppgifter

Stödpersonerna gör allt möjligt med de dövblinda. Stina är husmoder i Åbo klubben tillsammans med Kristiina Aittokallio. Merja är en stödperson, som träffar den hon stöder en gång i månaden. Då samtalar man över hur man mår och vad som hänt.

Anne har två barn och arbetar. Hon är multimediaplanerare och arbetar således med datorer. Anne besöker butiker med den dövblinda. Hon hjälper även andra personer med datorn.

Anne berättar, att det ibland är tillräckligt att man kommunicerar via e-post. Men om hon har tid, så hjälper hon gärna. Hon tycker om att träffa människor på riktigt, diskutera och samtala. Då man tecknar i lugn och ro, uppkommer inga missförstånd. Anne är inte teckenspråkstolk. Hon tolkar alltså inte.

Esko hjälper regelbundet en dövblind. Han är också stödperson för blinda, men det sker oregelbundet. Han går till en konditionssal och simhall två gånger i veckan med den dövblinda, ifall ingendera parterna har förhinder. På sommaren besöker de Jääli en gång i veckan. Oftast sportar när de är tillsammans.

Ett gott sinne som lön

För Esko räcker det som lön, att han får ett gott sinne. Då Esko återvänder från den dövblinda, har han alltid ett leende på läpparna. De andra som intervjuades tänker på samma sätt. För Stina är den bästa lönen ett glatt leende och ett gott humör. Åt Merja leder frivilligheten till nya vänner, erfarenheter och olika färdigheter.

De personer som Anne hjälper är också hennes vänner. Annes vägledande tanke är, att man skall göra åt andra det som man önskar att de skall göra åt en själv. Ibland tänker hon, att hon är ett hjälpmedel och link mellan två kommunikationssätt. I Tavastehus är största delen av de dövblinda teckenspråkiga. Anne har även bekantat sig med alternativa kommunikationssätt.

Informationsförmedlingen är viktig

Anne är stolt över sina barn, som förstår, att fastän en människa varken hör eller ser, så kan livet vara rikt. Barnen berättar åt kamrater om "morsans vänner" och kamraterna berättar sedan vidare åt sina föräldrar. Anne tycker det är viktigt att rätt information förmedlas om dövblinda. Stödpersonerna arbetar också med det. Därför är det mycket viktigt att utbilda stödpersoner. □

Svarta havets ros

Motivation till frivilligarbete

Iris Alkio

Rosen sätts i en mörk skrubben till vintern. Efter vintern kommer våren och då tar man fram en burk med torkade stickor. Det verkar otroligt, att det ännu kunde bli en ros av dessa. Varsamt börjar man vattna dem. Man ökar efterhand och lägger med lite hemlig vätska, "mamsells kiss". Då blir rosen vacker och fin.

Detta får en att tänka på en själv. Jag har under de senaste åren haft människor från olika områden omkring mig. De har följt mig, granskat och undersökt. De gör planer för rehabilitering, rekreation och stretching, så att den årtionden gamla rosen ännu skulle spira och delta i något.

Det är nödvändigt med stöd. Innanför väggarna torkar människan som en ros som glöms bort i vasen. Rosen kommer inte själv bort från skrubben till fönsterbrädet. Den måste lyftas fram och vattnas.

På nästan samma sätt borde nå-

gon som vet och kan hitta "en ros", som skulle vilja göra något med andra. Jag kan inte dansa med rullstol, fastän den artiga kavaljeren skulle ha önskat det.

Det var givande att vara ute och fara till marketen. Av det får man energi att sticka sockor, vantar, blusar etc. En seende och hörande stödperson kunde tolka garnens färger och kvalitet. Då skulle rodna igen som förr. För rehabiliteringen och humöret är det viktigt att veta, att någon behöver det jag gör.

Jag är tacksam till många personer, som har funderat och beaktat den dövblindas resurser. Ett hjälpande stöd är viktigt för att saker skall framskrida, då man ibland är tvungen att vänta länge. Det försämrar situationen. En god fysisk hälsa hjälper också att upprätthålla den psykiska hälsan. När synförmågan ännu är sådan, att man kan gå säkert, har man möjlighet att sköta sin kondition. □

I pension, bara man hinner, alltid frivillig

Intervju med Arvo Karvinen

Katri Pyykkö

Den långvariga sekreteraren för internationella ärenden och utvecklingsarbete i Synskadades Centralförbund, **Arvo Karvinen**, gick i pension i augusti. I september märkte han, att han igen var i lönearbete.

Karvinen tror, att han arbetar i NKL ännu till slutet av året. Han skall slutföra några projekt och leda de nya tjänstemännen med att komma igång med arbetet. Hans efterträdare är **Timo Kuoppala**.

Arvo Karvinen kom in i det internationella synshandikapparbetet på 60-talet via idrotten. Det förekom då tävlingar på nordisk nivå. Han berättar, att idrotten internationaliserats sedan dess. Nu förekommer paralympiaden för alla världens länder.

NKL har utvecklingsarbeteprojekt på gång i Namibia, Zambia, Ecuador och Palestina. NKL får stöd till pro-

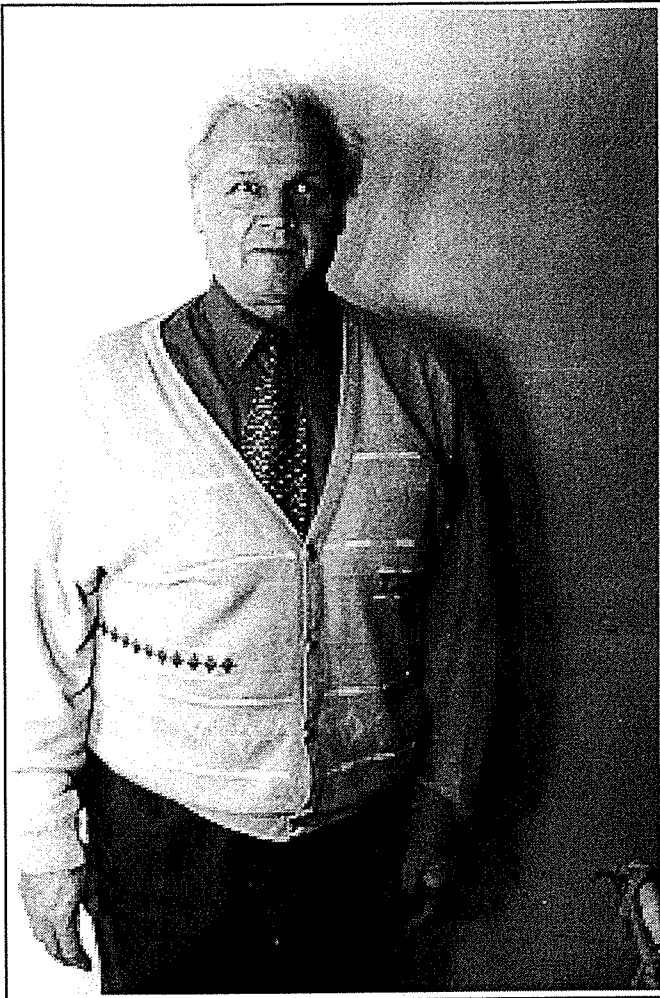
jektet av utrikesministeriet. Internationella projekt fortgår även i Estland.

Arvo Karvinen tror, att en grupp av handikappade som är liten, bör söka tankar, råd och hjälp från utlandet. Så gjorde man i Finland också. Karvinen säger, att nu är det NKL:s tur att ge med sig av sitt eget kunnande och sina färdigheter till länder som behöver det.

I samarbetet på europeisk nivå är Arvo ännu med. Han hör bl.a. till EDF: s kommitté, d.v.s. kommittén för Europas handikappforum. Där behandlar man frågor som hör till utvidgningen av EU.

Frivilligarbetet är viktigt

När Arvo Karvinen gick i pension, tänkte han, att han vägleder sin efterträdare och slutför några projekt som frivillig. Det fanns dock så

Arvo Karvinen (Foto:Katri Pyykkö)

mycket att göra ännu, att han måste arbeta på heltid. Men i framtiden skall han ännu följa med utvecklingen i internationella frågor och verka som frivillig.

Frivilligarbete är viktigt, tycker Karvinen. Frivilligarbete är allt det arbete som görs i föreningar och organisationer eller via dem och som man inte får någon ersättning för.

Karvinen jämför frivilligarbetet i olika länder. I England finns det mycket frivilligarbete. Till exempel läser frivilliga för synskadade, de ledsagar

dem eller hjälper till på föreningarnas byråer med att kopiera och sända brev. De frivilliga uppskattar sitt arbete. I Finland är frivilligarbetet av mindre omfattning och personligt. I föreningarna görs lokalt arbete. I Estland finns knappt något frivilligarbete alls.

Arvo Karvinen har ofta träffat personer, som deltar frivilligt i NKL:s rehabiliteringskurser. Han tycker att dessa personer varit lik engelsmän, som uppskattar vad de gör. Karvinen tycker att man inte skall vara blyg utan modigt be om hjälp, ifall man behöver. Den frivilliga får också själv, när han ger.

Familjen, litteraturen och idrotten

Trots att Arvo Karvinen skall fortsätta att arbeta som frivillig nu när han gått i pension, har han lovat sin familj att det skall finnas mera gemensam tid framöver. Dessutom har hans yngsta son två pojkar, som kräver farfaderns uppmärksamhet.

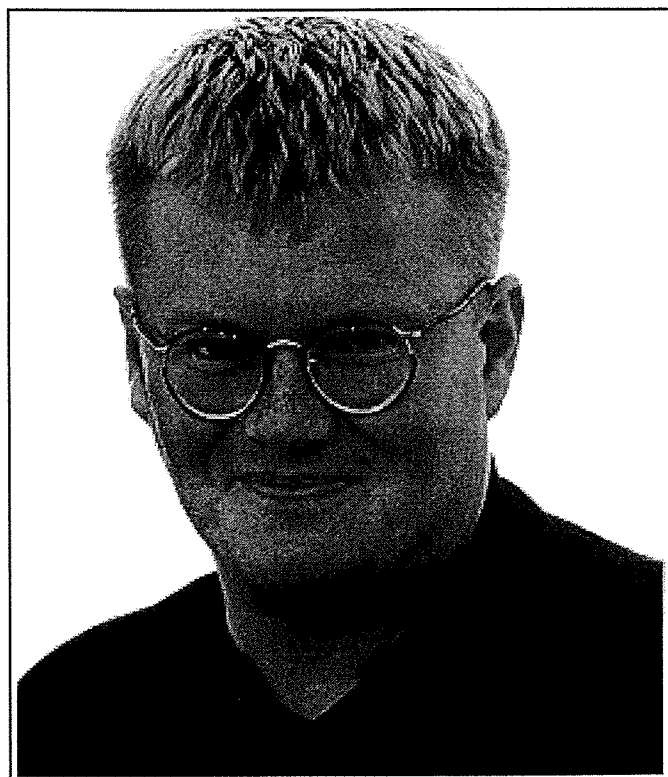
Pensionsdagarna fylls också av god litteratur och idrott. Utan motion, fungerar inte heller tankeförmågan, påminner Karvinen. □

Eirik Julin presenterar sig

Finlands Dövblinda rf:s nya verksamhetschef är Eirik Julin. Han är 36 år gammal och hemma från Kimito i Åbolands skärgård. Hans far var kyrkoherde i Kimito. I Helsingfors har han bott i 18 år. Han tillhör den finlandssvenska minoriteten, men kan finska utmärkt. Eirik har kort, ljus hår. Han är storväxt, ca. 190 cm lång.

Eirik är filosofie licentiat. Han studerade filosofi och som bi-ämne statskunskap i Helsingfors universitet. Han är intresserad av filosofiska och samhällsfrågor, som t.ex. rättvisa, "det goda livets"-begrepp och hur kommunikationen formar livsstilen. Eirik var i åtta år verksamhetschef för de finlandssvenska föreningen för synhandikappade. Före det arbetade för ungdomar och handikappade. Han har även undervisat i filosofi i Helsingfors universitet.

Eirik säger att samhället kommit så långt i sin utveckling som de svagaste och mest fjärrmade medbor-

gargrupperna kommit. Denna uppfattning har förstärkts hos honom under årens lopp.

Som chef tror han på självständigt arbete. Ledningens uppgift är att föra fram förväntningarna och kraven på arbetet samt ge så klara råd som möjligt.

Eirik anser att hans nya jobb är ett förtroendeuppdrag. "Jag skall göra mitt bästa för att visa att jag är värd förtroendet". □

Handikappade som kulturminoritet

EuCrea i Kiasma

Katri Pyykkö

EuCrea var ett kulturevenemang, som bestod av konstframföranden, arbetsgrupper och diskussioner. Platsen var Museet för Nutidskonst, Kiasma. Evenemanget räckte från tisdag till lördag i månadsskiftet september-oktober.

Konstdiskussion

På torsdagen diskuterade konstnärerna. Konstnärerna **Hilkka Korhonen, Wiggo Wallenskjöld, Ritva Soininen och Sirkka-Liisa Sass** berättade om sig själva och presenterade sina arbeten. Milka Alanen berättade med hjälp av bilder och musik om tre personer, en blind, en döv och en afatiker samt om deras vilja att skapa.

Hörsel-och synskadade Ritva Soininen berättade i panelen om e-posten. Sirkka-Liisa Sass sade, att människan är själv ett konstverk. Sass har en missformation i ryggen. Det är ett dolt handikapp: andra vet inte om det och ser det inte. Sass' Lidandets väg har presenterats i konstmuseet i Björneborg.

I slutet av diskussionen frågades, hur Sass vågat föra fram sitt handikapp så starkt. Hon svarade att ilskan är orsaken. Hon anser att konsten skall beröra människorna. Ritva Soininen anser däremot att konsten skall föra fram skönheten. "Vi skall ge ut något av oss själva, något som stillar åskådarens sinne, och inte gör åskådaren orolig i en värld där oron annars trycker på.

Ritva berättade i e-posten, att hon stannade och funderade på tygerna, som ofta döljer objektet för hennes målningar. Är hennes eget dolda handikapp större än hon trott. Man kan gömma och dölja mycket med tyger.

Handikappades kultur

På fredagen fortsatte diskussionen i ett seminarium, som hade som tema begreppet handikapp och handikappade som minoritetskultur.

John D. Kemp från VSA arts-föreningen i USA funderade på handikappades kultur. Alla handikappa-

de förenas av, att de är ständigt i en situation, där de skall lösa olika problem och planera, hur de skall göra och vad. Handikappade godkänner även snabbare andra människor. De godkänner hjälpen, som de står i tacksamhetskuld till hjälparen. Kemp poängterar dock, att hjälparen ibland kan försöka få makten. Det bör hindras, för att den handikappade bestämmer själv om sina saker och vet, vart och vad han vill. Alla handikappade förenas också av att, de försöker känna människornas motstridiga förhållningssätt. Om den första uppfattningen inte är bra, finner nog den handikappade en orsak att avlägsna sig från platsen.

På basen av dessa faktorer som förenar handikappade, tror Kemp, att det finns en handikappades kultur.

Finns det handikappkonst?

I den allmänna diskussionen deltog talarna från seminariet **Kemp, Rolf Büchi och Ju Gosling**. Dessutom deltog konstnären **Minna Heikinaho, Marita Barber** från Dövas teater och författaren och juristen **Eero Vartio** från NKL. Diskussionen leddes av **Sari Salovaara** från Kulturföreningen Finlands Eucreea rf. Deltagarna förtäljde också mycket personliga erfarenheter om konst och handikapp.

Eero Vartio om hans och Leena Honkanens undersökning, där de undersökt bildvärlden hos personer som fötts blinda.

Vartio fann tre skrivstilar, när han läste böckerna som de blindaa skrivit. En del av böckerna för inte alls fram blindheten. De klassas som vanlig litteratur. En annan stil är uppfattningen att ett under sker och synen återkommer eller att världen är en republik för blinda. Alla andra människor behöver de blindas hjälp, då de blinda klarar sig bättre än andra. Den tredje stilen är enligt Vartio den lidande blinda-stilen. Denna stil är skriven utgående från verkligheten. I denna stil är den blinda underkuvad och sparkad och han har många svårigheter.

Resultatet för diskussionen var, att den konst som handikappade skapar inte alltid är handikappkonst. Musik, målningar, litteratur och dans av handikappade, är precis samma slags konst som andra människor skapar. Det är handikappkonst, om konsten har ett budskap från den handikappades liv. Dess budskap är politiskt och man försöker påverka åskådaren eller åhöraren med den.

Panelens rörelsehandikappade ordförande sammanfattade saken såhär: Om han målar en blomma, är det inte handikappkonst, om han dansar, är det. □

Dockhuset i Valkeala

Katri Pyykkö

Ritva Soininens dockhus och Dockhusets vindsgalleri öppnades 10 september. Efter skålandet på öppningen, döptes en docka. Som fadder fungerar ordföranden för Finlands Dövblinda rf, **Raimo Korpe-la**. Han var lite förvånad av att vara fadder, men klarade situationen bra. Tal hölls. Raimo gratulerade Ritva för besväret, som lyckats bra. Ritva inbjöd alla dövblinda och dövblindas klubbar att komma och besöka Dockhuset. Ni är alla välkomna till Valkeala. Ritva önskar dock, att man meddelar om sin ankomst på förhand.

Festligheterna präglades av en varm och rolig stämning. Efter dopet sjöng **Inkeri Kauppinen** vackert sången "Ihminen on kuin kukkanen". Den är komponerad av **Erkki Holopainen**, som är blind, och den har utgivits på Inkeri Kauppinens nya skiva.

I Dockhuset hittar man

Dockhuset är ett litet hus i två våningar. Dess ytsida är rappad med speciella figurer. Ritva berättar, att

huset var i dåligt skick, när hon skaffade det. Taket var man tvungen att helt förnya. Det har varit ett stort och krävande arbete att renovera huset.

I nedre våningen finns ett museum, där det förekommer många olika slags gamla saker: kort, tidningar, möbler, serviser från Arabia etc. Sakerna är många och det finns säkert även sådant, som var och en känner igen från sin barndom. Man får beröra sakerna.

Ritva Soininen framför sitt Dockhus (Foto: KP)

I nedre våningen finns en tambur, en liten sovkammare, ett vardagsrum och en farstu. Ritva har själv beklätt vardagsrummets bordsmöbler med tyg. På väggarna hänger Ritva Soininens målningar, men det egentliga galleriet och konstutställningen är i den övre våningen.

Utställningsrum på vinden

På väggarna längs vindstrappan finns Ritvas tavlor. Dessutom förekommer många dockor, som man hittat på husets vind.

Själva utställningsrummet är rymligt. Väggarna är fulla med Ritvas tavlor, som är av olika sort. Motiv för målningarna är blommor, landskap, människor och katter naturligtvis. Havslandskap inspirerar Ritva, Målningen "Räddarna" gjorde Ritva

med Estonia-katastrofen i tankarna: i den målningen dyker måsar ner mot det grå havet. Målningen "Min egen storm" visar ett mörkt, stormigt hav.

Ritva använder mycket pastellfärger i sina arbeten, men också målningar i oljefärg är utställda. Före invigningen hann hon ännu måla några nya tavlor, som också är med på utställningen.

Efter öppningen av utställningen, dracks det kaffe hemma hos Ritva Soininen och hennes man Paavo. De bor bredvid Dockhuset. Efter den rika bjudningen, gick många gäster för att se på Kymmene älv. Den glänste ymnigt, den var bred, blå och klar. I mitten av älven fanns en ö. Vi får vänta och se, vilken roll Kymmene älv får i Ritvas målningar. □

Har arbetet för kommissionen för EBU:s dövblinda avslutats?

Pirkko Pölönen

Denna vecka borde dövblindas kommission i Europeiska Blindas Union (EBU) haft möte i Lomakoti i Onnela. Mötet skulle ha varit det sista för den nuvarande kommissionen, också för min del. Finlands Dövblinda rf utsåg inte någon representant för den kommande perioden. Vi får se, om kommissionen alls kommer att fortsätta eller glömmas bort. Mötet inahibades, då styrelsens ordförande i EBU, John Wall, meddelade att det inte finns någon anledning att ordna mötet. Mötet skulle inte ha varit beslutsfört. Fem av rådets nio medlemmar kunde inte komma till mötet.

För egen del tackar jag styrelsen för Synskadades centralförbund för att de erbjöd ekonomiskt stöd för att ordna mötet. Stödet kan bara inte användas nu. Samtidigt tackar jag alla Ni, som under årens lopp varit intresserade av internationellt arbete för dövblinda och för att Ni stött mig. Jag tackar även Finlands Dövblinda rf, för att de i tiden ville vara med

i kommissionen för dövblinda i EBU. Initiativet togs av Arvo Karvinen. Värdefull var också den dåvarande verksamhetschefen, Kaija Salekari, vidsynhet och den dåvarande styrelsens positiva inställning.

Jag fick vara med i över 8 år i kommissionens arbete. Det erbjöd möjligheter att träffa andra och utbyta kunskap och erfarenheter. Viktigt har varit att skapa kontakter till andra länders dövblinda och de som ansvarar för dövblindearbetet. Det har varit ett viktigt psykiskt stöd för dem, som känner ansvar för att utveckla dövblindearbetet i olika länder.

Det verkar som vi skulle ha inträtt i en ny tidsålder. En ny organisation för dövblinda har grundats, EDBU. Jag hoppas att den nya organisationen finner en verksam arbetsform och får godkännande vid sidan om Dövas och Blindas unioner i det internationella handikapparbetet. □

Undervisning i kommunikation behövs

Terhi Pikkujämsä

I Känselförordet 8/1999 fick vi ta del av **Marja-Liisa Ritalas** viktiga ställningstagande för undervisning i kommunikation för dövblinda och hörsel-och synskadade.

En handikappad person har rätt till bl.a. anpassningsträning och tolktjänster enligt lagen. Rätten till tolktjänster förklaras mera i författningen. Enligt den har den dövblinda möjlighet att använda tolksätt som hon behöver.

Blanketten för tolkutbildningsregistret och tolkförteckningen har förnyats. På blanketten meddelar tolken de kommunikationssätt, som han tolkar. Alternativen är tecknat tal, tecknande från hand till hand, fingeralfabetet, storalfabetet, tydande av tal, handskrift, storskrift, punktskrift, Velotype, maskinskrift/datorskrift. På blanketten kan man även meddela en annan tolkningsform. När man beställer en tolk, lönar det sig att meddela, vilka metoder som används i tolkningen.

Enligt lagen om service för handikappade skall kommunens social-

verk stå för kostnaderna för undervisningen i kommunikationsmetoder. Ett stort problem är, att det inte finns några lärare i kommunikation. Som lärare i teckenspråk, har teckenspråkstolkare fungerat. De har satt sig in i dövblindas kommunikationssätt och de borde även kunna dem. Nu har tolkutbildningen förnyats. Tolstuderande kan nu specialisera sig till ledare i teckenspråk. Namnet lärare används inte längre. Studerande kan också specialisera sig på tolkning och studera saker som hör till ledning. Olika kommunikationssätt lär man sig under praktikperioder, som är flera till antalet än tidigare.

Finlands Dövblinda rf informerat om kommunikationsfrågor och tolkning redan tillräckligt länge. Vi är beroende av Penningautomatföreningen. För ett år sedan ansöktes om pengar för att anställa en kommunikationsarbetare. Vi fick tyvärr ett negativt beslut. Vi får hoppas, att föreningen i framtiden har möjlighet att anställa en kommunikationsarbetare. □

På besök i Åbo regionbyrå

Irma Kuvaja

Regionsekreteraren **Heikki Paatelainen** inbjöd i augusti klubbmedlemmarna från Egentliga-Finland och Satakunda till öppningen av den nya byrån. Hans rum är i utrymmena för liknande föreningar. Gemensamma rum är mötesrummet, köket och sanitetsutrymmena. Heikkis rum är stort, vackert och ljusst. Det är bra att arbeta där.

Vi var 23 personer på plats, från Rauma, Ulvila och naturligtvis Åbo. Från helsingfors hade föreningssekreteraren **Heikki Majava** kommit. Båda Heikkina skötte väl om oss. De kunde till och med hålla i kaffe bra. Det var roligt att ses igen.

Jag är 87 år gammal och med i många handikapporganisationer. Alla har de underbara drag: när man träffas, så kramas man. Det är en liten gest, det kostar inget, men värmer mycket. Man kommer alltid ihåg tidigare möten.

Från Åbo var paret **Raumolin** med, båda över 90 år. Frun är helt blind, men maken sköter allt arbete själv. De har inte ens hemhjälp. De är båda hurtiga och glada. De kan till och med dansa galant. Sådana människor behövs; också andra inser, att blindhet och hög ålder inte är hinder för vad man vill göra. Det behövs endast vilja.

Vi har nya ledare för klubben, **Stiina Ojala och Kristiina Aittokallio**. Båda är unga. Förhoppningsvis trivs de länge med oss. Till slut höll prästen för döva, **Petri Majatie**, en liten andaktsstund. Han är hurtig, ung och far till tre barn. Tack Petri!

Vi tackar båda Heikkina för den fina dagen. Vi väntar på nya, små utflykter för att få träffas igen. □

På resa i Lappland

Iris Alkio

En lång resa, över 1 000 km grå landsväg från Ylläs till Åbo. Vägarna är bra, med sina varningar, skyltar och info-platser. Mat och kaffe lär det finnas längs vägen, t.om. på natten får man något att äta.

Jag kommer att tänka på krigstiden, när det var brist på mat, Till jultider försökte man hitta på något speciellt, därav ordspråket: "må nu julen komma, så att man också får äta på natten". Under bilresan tvingas man stanna och röra på benen och förfriska sig med starkt kaffe. Man måste även äta, så inte magen börjar protestera.

Lappland är populärt. Båda mina länk-kamrater har tillbringat en vecka av sina semestrar i Lappland - på sommaren och vintern. De har hållit mig ajour. Man möter även annat folk än turister där. Den första morgonen hade två renar kommit till gården för att äta något. Jag frågade Tanja, om hon sade God morgon åt dem.

Förvåningarna räckte till. Stugan var komplett inredd med tanke på kökspersonalen. Man kunde även gå i bastu och tvätta byket, det var fritt fram. Knappast är det lika bra överallt.

Fjället syntes bra, flera också, men när man beger sig dit blir man förvånad över hur långt det är. Åhå, inte skulle man tro att Ylläs och Levi låg så långt borta. Det är över tio år sedan, när jag besökte Seitaraanta, de synskadades semestercentrum. Jag såg ännu då lite, så att jag kunde urskilja de mörka kullarna under resan. Den andra chauffören, en kvinna, berättade resans längd, men jag minns inte.

Ifall man reser med bil kan man se hela Lappland. Gränserna till grannländerna är nära, så det finns nog att göra. Foptografier för pensionåldern, för de som kan se. Minnesbilder för oss, så länge minnet bevaras.

Man skall uppskatta semestrandet i hemlandet. Finland är som en husmor, med armarna som tar emot folket. Åbo skärgård är speciell, historiskt på många sätt. Bästa vänner, så länge ni har så mycket hörsel kvar, att ni kan lyssna på kassettlitteratur, är det ett ypperligt tidsfördriv att lyssna på finländska släkthistorier. □

Renoverings-sommar

Vieno Hyttinen

Detta års soliga och varma sommar, var för oss, som bor i verksamhetscentret, en renoveringssommar. I juni var det renoveringsmöte, och vi var spända över när renoveringen skulle börja och i vilken ordning vi måste flytta till tillfälliga bostäder.

Renoveringen inleddes efter mid-sommaren och den första gruppen flyttade. En del av invånarna fluttade till släktingar, en del till semester- och övningsbostäderna samt bastuavdelningen i verksamhetscentret. Den sista gruppen på sju personer hamnade till Vesilahti. Jag var med där. Det var en intressant upplevelse. Som ett övervakande öga, eller i Lottans uppgifter verkade tre av våra arbetstagare turvis och de hade en köksa och en hjälpreda som hjälp. Den första veckan hade vi två hjälpredor: Lotte Nyberg och Heli Virintie.

Där rådde en god samarbetsanda och vi arbetade i talko. Vi städade och bakade. Jag kunde inte delta i städningen, men jag försökte baka.

Det tog så på krafterna att baka örfilar, att jag behövde nitron efteråt mot smärtor i hjärtat och ryggen. Margit knådade degen, jag och lilla-Päivi bakade ut den och grådade bullarna.

Platsen var den natursköna Tohkola semestergård i Vesilahti, en ort med få invånare. Där fanns fyra hästar, fyra kor samt höns. I trädgården fanns bärbuskar och äppelträd, samt många vackra naturblommor.

Jag återvände till ett halvfärdigt hem 2.8 och den sista utflyttaren återvände 3.9. Vissa äldre invånare har upplevt krigstiden. Jag har inte tidigare blivit utflyttad, men jag förlorade min far i vinterkriget.

Nog var det ett livsskede detta också. □

Dikt

Taru Huupponen

Pappa hämtade ett
Äppel åt mig,
Just taget från trädet
Ännu vått och kallt
Jag satte det på bordet
På min näsduk
- för att vila som kronan
på sammetsdynan

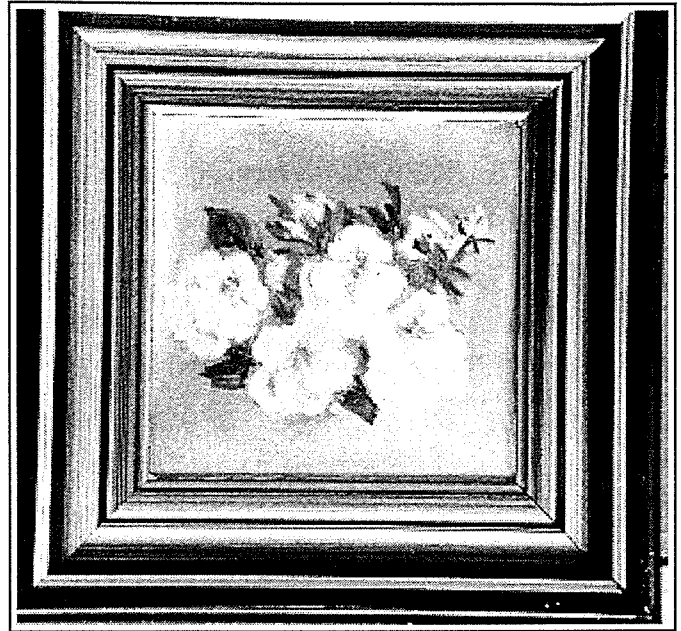
Dikt

Taru Huupponen

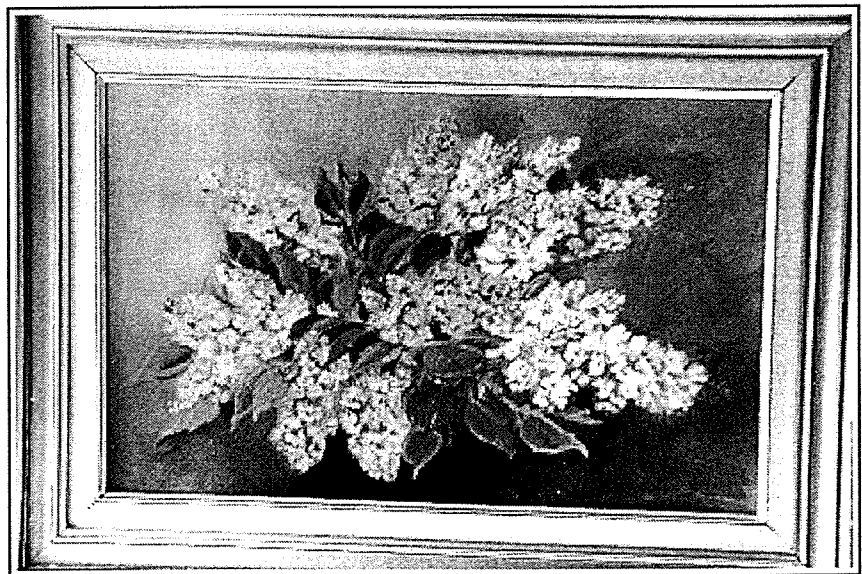
Min vän,
När vi dricker kaffe
Tillsammans,
När vi sitter
Mitt emot varandra
I all tysthet

- Min vän, vad tänker du riktigt nu
Då du ler, alltid då och då?
Jag vet inte
Och vill inte veta.
Sedan frågar du mig
Varför jag ler?

Åh, jag ler för att
Du ler
- Enkelt

Ritva Soininens målnings Violer och syren (Foto: KP)

TUNTOSARVI 25.årgången, ISBN 0358-2280

Utgivare: Finlands Dövblinda rf., Nylandsgatan 28, 00120 Helsingfors.
Telefon (09) 5495 350. Texttelefon (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Chefredaktör: Katri Pyykkö **Redaktör:** Raili Karisaari

Redaktionsråd: Unto Honkanen, Vieno Hyttinen, Ulla Kungas,
Merja Rouhiainen, Ritva Väisänen, Raili Karisaari, Katri Pyykkö.

Årgång 150 mk. Tidningen utkommer 11 gånger om året med storskrift, punkter,
som långsamt ljudband, som video samt och svenskspråkig översättning.